

DE VRAAG NAAR HET WAAROM

Why?

D.H. HOUGH, H.G. HOFFMANN

De vraag naar het waarom

(Rom. 9:21-23).

Als God trouw is, geloofwaardig, rijk aan ontferming, vol geduld en goedheid, waarom gaat het er in de wereld dan zo aan toe, zoals wij dat dagelijks beleven? Deze vraag wordt dikwijls gesteld. De schijnbare tegenspraak tussen de eisen van God, die wij in Zijn woord vinden en de werkelijke omstandigheden, die wij ondervinden, heeft altijd al bewezen een struikelblok te zijn voor veel gelovigen. Als mensen hebben wij veel vragen, wat betreft de liefde en wijsheid van God, vooral omdat wij met de haat in de wereld als ook met de onbezonnenheid en de onzekerheden van het leven geconfronteerd worden. Het eigenlijke probleem is gebaseerd op het feit, dat wij steeds van ons eigen menselijke standpunt en vanuit onze eigen blikrichting conclusies trekken en niet de onthullingen van het woord van God als basis nemen. Wij moeten ons echter bij alles door het basisprincipe van de *goddelijkheid van God* laten leiden om helderheid te krijgen. Als er vragen bij ons opkomen – en wanneer doen ze dat niet? – over het kwaad in de wereld, dan mogen wij als gelovigen vasthouden aan het geloof in de God van liefde. Hij bewerkt alles naar de raad van Zijn wil en doet alles ten goede samenwerken, vooral voor ons (Rom. 8:28).

Tegenwerping

In Rom. 9:18 schrijft Paulus de opmerkelijke zin: *“Want Hij ontfermt zich over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil”*. Omdat Paulus de gedachten van mensen en vooral ook die van Joden kende, en die van Christus verbannen wenste te zijn, gaat hij verder: *“Nu zal je tot mij zeggen: wat heeft Hij dan nog aan te merken? Want wie weerstaat Zijn wil?”*

Het is belangrijk voor ons om te beseffen, dat dit geen verweer tegen de verharding is. De kenmerken van een verhard hart zijn trots en zelfingenomenheid. De mens ziet in de toestand van verharding van zijn hart niet iets verkeerd, maar hij lijkt op de farao, die zonder inzicht was en zo de aangekondigde gerichten binnenliep en ongeacht alle gebeurtenissen zijn trotse hart niet liet vermurwen. Hij koestert de misvatting, dat hij onafhankelijk is van God en in deze verblinding scheidt hij op over zijn vermeende vrijheid, die hij aan zijn eigen wil en zijn eigen initiatieven toeschrijft. De verharde ongelovige wil niet eens de gedachte overwegen, laat staan de onthulling van God aanvaarden, dat *Hij verhardt wie Hij wil*. In plaats daarvan maakt hij deze waarheid tot uitgangspunt van zijn aanklacht om daarmee Gods gerechtigheid en Zijn rechtvaardige gerichten ter discussie te stellen.

Alleen iemand, die Zijn woord gelooft, dat God harten verhardt, kan nog een enigermate logische reden voor zo'n soort tegenwerping hebben; maar toch zou de waarachtig gelovige zijn geloof op het feit baseren, dat Paulus in vers 16 van dit hoofdstuk van de Romeinenbrief uitspreekt, namelijk dat *God een Zich ontfermende God* is. Wie van deze stelling uitgaat, kan in zijn gedachten en met jubelend hart vol blijdschap instemmen met de heerlijke uitroep van de apostel in Rom. 11:32, voordat er vragen, zoals Paulus deze in hoofdstuk 9:19 bespreekt, in hem opkomen.

De eerste hoofdstukken van de Romeinenbrief presenteren ons zo'n vaste en zekere basis van ons geloof, die bovendien voor ieder begrijpelijk is, zodat voortaan iedere twijfel en iedere tegenspraak voor een gelovige uitgesloten zou kunnen zijn. Waar wordt de mens in zijn verduistering zo duidelijk gepresenteerd, waar wordt de gerechtigheid van God zo helder belicht, een gerechtigheid, die wij als eigendom van Christus, mogen laten zien en uitleven; en waar staat de genade van God zo stralend en heerlijk voor ons? Om niet heeft Hij ons dit alles geschonken. *“Waar echter de zonde toeneemt, daar stroomt de genade over”* (Rom. 5:20 – C.V.), had de apostel aan de lezers in Rome geschreven om hun voor ogen te houden, dat, evenals de zonde heerst in de dood, zo ook de genade door gerechtigheid tot (in) eonisch leven door Jezus Christus, Die de rechtseis van de Vader vervulde, opdat niemand zich

beroemt. Zelfs daar, waar God harten verhardt, triomfeert uiteindelijk Zijn ontferming, bij de farao, bij de Farizeeën en al die velen, die voorwerpen van toorn waren en nog zullen zijn.

Het antwoord van Paulus

“O mens! Wie ben jij dat je God zou tegenspreken?”. Met deze woorden (vers 20) zet Paulus de vraagsteller op zijn nummer. Toch is dit antwoord niet zo zeer bestraffend bedoeld, maar meer om de voorgaande vraag *“Want wie weerstaat Zijn wil?”* te benadrukken; want dit is immers de centrale vraag, die iedereen, die Gods gerechtigheid in twijfel trekt, zich moet stellen. Ze moet de critici tot grondig nadenken bewegen. Helaas wordt deze vraag in vers 20 vaak misverstaan en verkeerd uitgelegd, daar men gewoonlijk God graag van alle verantwoordelijkheid in dit opzicht wil ontlasten, omdat men meent, dat Hij in Zijn heiligheid niet het kwade kan bewerken en dus is de mens zelf voor zijn lot verantwoordelijk. Dwaasheid! God heeft voor Zijn handelen geen enkele verontschuldiging of ook rechtvaardiging door mensen nodig. Zijn wegen zijn rechtvaardig en leiden altijd tot redding. Hij is soeverein in al Zijn beslissingen, die door liefde gevormd zijn, een liefde, die zich in Christus zo rijk geopenbaard heeft en die steeds op het welzijn en de redding van mensen bedacht is.

Paulus wilde met zijn antwoord, dat hij in de vorm van een tegenvraag geeft, het probleem niet maar gewoon uit de weg gaan, maar hij wilde aan de lezer de *goddelijkheid van God* in herinnering roepen. Het is niet aan ons om met God te twisten; in plaats daarvan zouden wij voortdurend bereid zijn God in Zijn wezen, Zijn plannen en Zijn bedoelingen vanuit Zijn kostbare woord beter te leren kennen om met de erkenning van de wil van God in alle geestelijke wijsheid en alle geestelijke inzicht vervuld te worden (Col. 1:9). Dat verkwikt Zijn vaderhart en leidt tegelijk tot een wandel die de Heer welgevallig is.

De apostel Paulus stelt, om zijn antwoord uit te leggen, een heel eenvoudige voor iedereen begrijpelijke vraag: *“Zal het geboetseerde soms tot zijn boetseerder zeggen: waarom heb je mij zo gemaakt?”* (9:20). Ooit stelde Job in zijn ellende een dergelijke vraag, die echter niet voortkwam uit een protesthouding, maar hem door zijn wanhoop over de lippen kwam. De gelovige in Christus zal vragen naar de bedoeling van de benauwenis, om te begrijpen wat God hem te zeggen heeft, maar hij verheugt zich toch over Zijn ontferming en Zijn geduld. Als wij de aard en de bedoeling van Zijn gerichten mogen kennen, dan zal deze kennis ons leren, dat God de Schepper is, Die volgens Zijn goeddunken handelt. Dat geldt niet alleen voor ons kleine mensjes, maar voor het hele heelal. God koos het tijdstip en de plaats van onze geboorte. Hij vormt onze ontwikkeling en ons milieu en vormt ons overeenkomstig Zijn wil door de ervaringen in ons leven.

“Heeft de Pottenbakker niet de vrije beschikking over het leem, om uit dezelfde klomp het ene voorwerp te vervaardigen tot eervol en het andere tot alledaags (oneervol) gebruik?” (Vers 21). Hoe treffend koos de apostel dit voorbeeld; het is beeldend en uiterst leerzaam tegelijk. We vinden hier geen bestraffende woorden, zoals wij dat, menselijkerwijs gesproken, zouden kunnen denken. Het zijn in tegendeel woorden, die ons begrip over de grootheid van God aanzienlijk kunnen verruimen en die ons in de diepten van God binnenleiden. De uitspraak van de apostel in vers 21 laat ons iets vermoeden van de gedachtewereld van de Schepper, en laat ons Zijn plannen zien, waarmee Hij door Christus met allen tot Zijn doel komt. De ongelovige zal de indeling in vers 21 meestal zo uitleggen, dat hij een eervol voorwerp is, omdat hij toch altijd “goed” was; en hij zal zich boos afkeren van de discussie over zijn ware standpunt, als hij hoort dat het tegendeel het geval is. Menselijk gezien kunnen wij deze reactie begrijpen, hoewel wij die als gelovige betreuren. Het bewustzijn een voorwerp tot eer te mogen zijn leidt ons tot diepe aanbidding en dankbaarheid, omdat wij deze waardigheid beseffen, hoe meer wij in de gehele raad van God binnengeleid worden. Wat een rijkdom is er gekomen op ons, die tot redding zijn uitgekozen en hoe groot is het verlies van hen, aan wie nu nog niet het geloof in genade geschonken is.

God wordt ons beschreven als Pottenbakker, die bruikbare voorwerpen vormt, tot eer of tot oneer. Wij zien Hem, die Zijn werk volbrengt naar het welbehagen van Zijn wil, echter *als een Zich ontfermende God*; daarbij handelt Hij zonder aanzien van onze eigen verdiensten of daden. Hij vormt ons allen uit hetzelfde leem, uit dezelfde boetseerlei. Omdat wij niet beter zijn dan de ongelovige, maar mogen weten dat God ons tot Zijn eer gevormd heeft, hebben wij het vertrouwen, dat Zijn plan zich uiteindelijk voor allen ten goede zal uitwerken.

“En als God nu, Zijn toorn willende tonen en Zijn kracht bekend maken...” (Vers 22) – ons gelovigen verrast het niet dat de gelijkenis van de Pottenbakker en Boetseerder ons over het wezen van God moet onderrichten. De ongelovige ziet en kent slechts zijn eigen persoon en de terechtwijzing van God, die hij verdient, komt hem toe als zondaar. De gedachten en voorstellingen, die hij van God heeft, zijn dat Hij onrechtvaardig is, omdat Hij mensen verantwoordelijk maakt voor wat Hij Zelf veroorzaakt heeft. De mens wil iedere terechtwijzing ontlopen, in rechtvaardiging is hij niet geïnteresseerd, omdat het denken en streven van de natuurlijke mens alleen om hemzelf draait; voor God heeft hij meestal geen enkele dank over.

Maar toch, als God niet alles zou bewerken en in al Zijn daden rechtvaardig handelde, dan zou er voor niemand van ons ooit hoop zijn. Omdat de tegensprekers in hun verharde hart alleen hun eigen ideeën en wensen kennen, wijst Paulus op de *wil* van God. Al in vers 18 sprak de apostel erover, dat Hij naar het welbehagen van Zijn wil te werk gaat. En het is boven iedere twijfel verheven, dat Hij Zijn plan ook op iedere manier kan verwezenlijken; want Hij is de machtige Kunstenaar, de geniale Pottenbakker, en Zijn almacht, Zijn kracht om het uit te voeren is onvoorstelbaar groot.

Zijn wil en Zijn plan staan met het verlangen van Zijn hart in nauw verband. Altijd staat Hem daarbij de heerlijkheid van de voleinding voor ogen. Als het in Gods goedvinden ligt, om bepaalde mensenharten te verharden, dan gebeurt dat alleen om het wezen ervan duidelijk tegenover Zijn goedheid, Zijn ontferming en Zijn grenzeloze liefde te stellen en dit doet Hij in de mate, die voldoende is, om hun wezen te overweldigen, omdat de verharde mens moet beseffen, hoeveel dank hij zijn Schepper schuldig is, Die hem liefhad toen hij nog weerspanning was (Rom. 11:32). Als God Zijn toorn aan enkelen toont, dan betekent dit voor hen niet het einde; Zijn toorn is niet willekeurig of uit wraak geboren. Daarbij stelt Hij de grootte van Zijn kracht ten toon op een manier, die Zijn liefde en Zijn reddingsplan aan de oneervolle openbaart (1 Cor. 15:24-28; Fil. 2:9-11). Dan zal ook uit diens mond aanbedding komen tot lof van de heerlijkheid van God.

In zijn bezig zijn met zichzelf ziet de ongelovige oppervlakkig alleen Gods handelen of zwijgen. Hij stelt steeds zijn gedachtewereld gelijk aan die van God. De plannen en beweegredenen van God zijn voor hem niet te onderscheiden en ook niet waard om te bevragen. Maar Gods plannen of raadsbesluiten zijn een deel van Zijn wil (Ef. 1:11) en ontspringen aan de hartenwens Zijn liefde over allen uit te gieten. Met dit vooruitzicht in gedachten bespreekt Paulus de *natuur* van Gods wil op een zeer treffende manier:

“En als God nu de voorwerpen des toorns, die ten verderve toebereid waren, met veel lankmoedigheid verdragen heeft – juist om de rijkdom van Zijn heerlijkheid bekend te maken over de voorwerpen van ontferming, die Hij tot heerlijkheid heeft voorbereid” (Rom. 9:22,23). Gods doel is de heerlijkheid en dit is de zekerheid voor de gelovigen, dat het einde goed wordt en iedere andere manier van beëindigen uitgesloten is. Maar deze heerlijke en gelukkig makende afsluiting van de eonen is voor God Zelf met grote kosten verbonden. Dat Hij veel geduld bewijst en dus de voorwerpen van toorn verdraagt, laat ons zien, dat Hij ook weet van alle pijn en al het verlangen van de mensen in deze boze eon. Hij heeft de schepping aan de ijdelheid onderworpen in de geduldige verwachting, dat ook zij bevrijd zal worden van de slavernij aan de vergankelijkheid (Rom. 8:20-22).

Hem raakt de scheiding het allermeest en Zijn ontferming geldt ook de verharde voorwerpen, die ten verderve toebereid zijn. Ons hart en onze gedachten zijn nauwelijks in staat in de diepten van Zijn heilig voornemen door te dringen, als Hij enkele van Zijn eigen schepselen voor een tijdelijke ondergang aanpast en aan de andere kant dit proces met veel geduld draagt. Maar het is een kenmerk van deze huidige eon, dat alleen Zijn genade werkzaam is. Mensen aan wie nu al deze genade in bijzondere volheid ten deel valt, overlaadt Hij met iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen.

Zo komt het tot een geweldig contrast. Voorwerpen van de ondergang staan naast voorwerpen van heerlijkheid, die getuigenis afleggen van Zijn ontferming en Zijn genade. Ondanks alle blijdschap over de rijke zegeningen voor ons, doet het ons pijn, als wij als gelovigen moeten aanzien, hoe anderen voor de ondergang aangepast worden, zonder dat wij daar iets aan kunnen veranderen, omdat deze mensen geen oren hadden voor de blijde boodschap van het evangelie van onze redding. Het lot van deze mensen is zeker geen antwoord op de in vers 19 opgeworpen vraag of de droefheid van de apostel over Israël. Maar God is *een geduldige en een Zich ontfermende God*, Die enkel en alleen het heerlijke doel voor ogen heeft en wil, dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen. En hierbij zouden ook wij blijven. Gedachten die het algemene christendom koestert, dat de redding alleen voor een bijzondere verkiezing van goede “godsdiensdige” mensen is en de meerderheid voor eeuwig verloren gaat, zijn onverenigbaar met de uiteenzettingen van Paulus in deze verzen. Maar ook de duidelijke slotuitspraak in Rom. 11:32 laat ondubbelzinnig en overduidelijk slechts een *redding van allen* toe. God is een God van gerechtigheid en deze gerechtigheid is absoluut. Christus heeft de door God opgestelde rechtseis door Zijn geloof vervuld. Dit feit is onomstotelijk.

Het is nooit onze verdienste, dat wij nu al tot voorwerpen van ontferming geroepen werden, noch is het onze eer, dat Hij ons tot heerlijkheid heeft voorbereid. Weliswaar is het tot onze vreugde en tot onze vrede, maar toch alleen tot Zijn verheerlijking. De ontferming en het geduld van God zijn een gedeeltelijke respons op de in vers 19 gestelde vraag: “Wat heeft Hij dan nog aan te merken?” Hij wil kennis en inzicht wekken. Maar in hun normale toestand zijn de voorwerpen van toorn niet in staat kennis in lof en dank om te zetten. Aan de andere kant wil God in de voorwerpen van ontferming een diepe aanbidding opwekken en dit gebeurt, doordat deze zich van hun genadestaat, hun roeping en hun voorrang bewust worden.

Zo wordt in de harten van Zijn schepselen een optimale ultieme gelukzaligheid gegenereerd, een gelukzaligheid, die bovenal het hart van de Vader en Schepper verkwikt. Om dit doel te bereiken zijn alle hoogten en diepten in het leven van de mensen niet een te hoge prijs, daar de voleinding in al haar heerlijkheid alle uitwerkingen van het gericht zal laten verbleken, nadat tevoren Gods wegen door allen als absoluut rechtvaardig erkend worden. Alle harten zullen van dank overvloeien.

Hoe zeer zijn wij bevoorrecht om vandaag al voor alles in de naam van onze Redder, Jezus Christus, onze God te mogen danken. Moge God het schenken, dat wij in geloof al deze wegen aanvaarden en deze onthullingen over Gods wezen en Zijn wegen ons tot voortdurende aanbidding brengen.

D.H. Hough en H.G. Hoffmann.

U.R. 6/1982